

Una noia del Carxe, les fotos d'un monarca nu i De la Rosa, un recital, erotisme, església nacional i COPE, cursos que són acadèmics i cursos que no. Són coses que passen a la Universitat Catalana d'Estiu.

Dies de Prada

Dijous 17. Francesca Poveda va arribar ahir al vespre a Prada del Conflent. No hi havia estat mai. Ve del Carxe, una regió administrativament murciana però cultural i nacionalment catalana. El seu poble, de 211 habitants, dona nom a la regió que no supera els tres-cents quilòmetres quadrats. Ella té 25 anys, estudia enginyeria informàtica a la Universitat d'Alacant i passarà a la història involuntàriament, gairebé sense saber-ho: és la primera vegada, en les vint-i-set edicions de la UCE, que s'hi matricula un o una estudiant del Carxe. Com sol passar en aquests casos, l'atzar l'ha catapultada a l'altra banda dels Pirineus. Francesca té uns amics a Monòver. Un dia, aquests amics li van parlar d'una universitat que se celebrava justament a l'altra punta del país, i que valia la pena anar-hi. A més, es podia anar amb beca. Ella només va haver de dir que sí. Els amics van fer la resta. Ahir agafava l'autocar i avui ha despertat aquí, al Liceu Renouvier.

Ha arribat a aquest Liceu construït per l'estat francès per nacionalitzar els ciutadans sota la seva tutela, però que cada estiu acull la UCE des de fa 27 anys. Té dos edificis, el dels nois i el de les noies, una distribució que evidentment no es compleix perquè només es tracta d'una relíquia històrica. A les dotze del migdia, Joaquim Arenas, rector de la Universitat, i Pau Blanc, batlle de la vila de Prada, han donat el tret de sortida oficial a l'edició d'enguany.

Dimarts 18. Els cursos de la Universitat estan en marxa. Es comenta que l'assistència és absoluta. No és estrany, perquè en alguns casos els cursos tenen validesa acadèmica. N'hi ha, com sempre, per a tots els gustos. Des de l'adoctrinament ideològic, escassament acadèmic, fins a la recerca científica més especialitzada, sovint restringida als més iniciats i segurament no apta per a visitants distrets. Però de moment, el que triomfa més és un seminari d'investigació organitzat

per la Universitat Autònoma de Barcelona. El tema és "El cervell eròtic", i l'expert és Adolf Tobena. Omple cada dia. Gent dreta i alumnes escoltant des del passadís. És evident que la UCE, com els temps, va canviant. El menú que ha preparat el professor justifica les aglomeracions: el santuari cerebral del sexe; hipotàlems sexuals masculí i femení; genètica i orientació sexual; neurohormones passionals; varietats de plorera amorosa; desig, inducció eròtica i consum amorós; senyals seductors: efluvis odorífers; solters casanoves; sexualment empaitades; gasos amorosos; hienes femenines i mannaires; jerarquia, depressió i eficàcia eròtica; amors desiguals en bessons idèntics; pseudorevolucions sexuals; i nous escenaris per a la conducta eròtica. Amb aquest guió, Tobena fa competència deslleial als col·legues, alguns dels quals tenen feina per omplir l'aula més enllà de les dues primeres files.

Les efervescències eròtico-acadèmiques no es corresponen, però, amb les expan-

sions amoroses nocturnes, escasses segons alumnes més avançats en aquesta mena de recerques. Els mites de l'antiga UCE van caient: ni politització, ni contestatària ni sexualment prolífica. Una universitat d'estiu normal, acadèmicament reconeguda, institucionalment normalitzada i nacionalment reivindicativa. Però res més. I de festa, la justa.

Dissabte 19. Arriben els *domingueros*. A la UCE també n'hi ha. Hi ha

els qui hi són durant tota la setmana o bé sols els deu dies que dura la universitat, i hi ha els qui vénen el cap de setmana, de visita. Molts, ni es matriculen, però engeixen l'assistència als actes.

* * * * *

Entre els *vips* que han arribat avui, hi ha Magda Oranich. Acaba de deixar plantats els d'Iniciativa per Catalunya: no tornarà a ser diputada. No para de donar explicacions, no estalvia detalls sobre les seves discrepàncies amb la gent de Ribó però no vol dir ni piu sobre el seu futur. Abans de les autonòmiques diu que no farà res, però no tanca la porta a nous horitzons polítics. Ara per ara l'horitzó és una incògnita. Està obert. Això la converteix en la protagonista de moltes tertúlies de sobretaula o sota el téndal de la universitat. Alguns encara creuen que tard o d'hora aterrarà a ERC. També diuen que a CiU. Un diputat de la formació nacionalista, present aquests dies a la Universitat, no dubta a remarcar que "de segur que es trobaria bé a la casa comuna". L'opinió, entre els independentistes, és més heterogènia. Hi ha opinions enfrontades. Uns ja vaticinen un enfrontament amb Pilar Rahola si entrés en ERC. Altres asseguren que amb Rahola són molt amigues i que amb qui no s'entén és amb en Colom. Només hi ha una cosa clara: és bona amiga de Josep Lluís Carod Rovira. El que no està clar és si avui això li serveix per sentir-se a prop o lluny d'ERC. De moment, ella només té previst anar a Pequín per assistir a una conferència mundial sobre la dona.

* * * * *

A vegades, en aquesta universitat també hi ha lloc per a l'espontaneïtat. No en va, la UCE té com a eslògan definidor tradi-

Francesca Poveda. La primera matriculada del Carxe a la UCE.

cional ser la "primera universitat lliure dels Països Catalans". Aquesta nit hi ha hagut sorpresa. Isidor Marí, actual sots-director general de Política Lingüística de la Generalitat d'amunt, ha pujat dalt de l'escenari del gimnàs per cantar. No ho tenia previst ni tampoc estava en el programa oficial. De fet, diuen que l'han enganyat entre uns quants amics. Marí, eivissenc, havia cantat en el grup Uc, però des de finals dels 70 tenia penjada la

guitarra, almenys públicament. Segurament no l'havia penjada del tot i deu haver anat practicant sovint, perquè aquesta nit ha demostrat una forma excel·lent. El rumor ha anat passant de boca o orella fins a omplir la sala, que de seguida ha cavalcat amb les cançons de l'antic cantant, avui sots-director. Un conjunt de tradicionals eivissenques, versions de velles glòries com Bob Dylan, Judy Collins i Cat Stevens, i alguna de collita pròpia, com *Flors de balandre*, han configurat el

Eliseu Climent. Guardonat amb el premi Canigó que estrena enguany la UCE.

repertori. Per cert que en Xevi Planas, periodista que ho sap gairebé tot sobre música catalana, explica que aquesta cançó de l'Isidor Marí l'enregistrarà Joan Manuel Serrat en el seu proper disc.

Diumenge, 20. Eliseu Climent ha rebut avui, en un homenatge tan multitudinari com emotiu, el Premi Canigó, que atorga enguany per primera vegada la UCE a persones amb una trajectòria vital al servei dels Països Catalans. Naturalment, en aquest cas, premi i premiat coincideixen químicament en el mateix perfil. Ramon Barnils, Joan Francesc Mira i Josep Lluís Carod Rovira són els encarre-

gats de glossar l'homenatjat. El primer, sempre vigilant, lamenta que sigui Climent el premiat una vegada més, no perquè no s'ho mereixi sinó perquè delata "la poca quantitat de gent que hi ha disposada a treballar pel que ell treballa". De referent, home clau, d'únic i fins i tot d'Esperit Sant dels Països Catalans ha arribat a qualificar un esmolat Carod Rovira l'homenatjat. Tampoc s'ha quedat curt Mira, que, continuant la línia teològica del predecessor, l'ha convertit en trinitat qualificant-lo de "germà, pare i fill". L'intel·lectual i escriptor que ahir, a la mateixa hora i a la mateixa sala, pronuncià una conferència magistral "Sobre un país potser inexistent" –conferència que algú hauria de publicar íntegrament–, ha posat també un interrogant d'aquells que estimulen el pensament damunt la taula: "restem de la història del País Valencià les coses que ha promogut Eliseu Climent i digueu-me què en queda".

Aclaparat pels elogis, l'editor valencià no ha decebut els presents, fent un discurs carregat de combativitat i optimisme. Davant un públic lliurat abans que comencés a parlar, Climent ha volgut advertir contra la remor dels "tambors de la intolerància que tornen a sonar", tambors que ja havien repicat contra Joan Fuster i contra Manuel Sanchis Guarnier o, més recentment, contra Guillem Agulló, i que ara repiquen de nou, revestits de majoria popular. El seu optimisme l'ha portat a fer una crida esperançada en un futur proper en llibertat perquè, recordant Espriu, ha recordat que "tenim la raó contra bords i lladres".

Aquest diumenge encara ha donat per més. Ha estat una jornada intensa. De les que fan que aquesta universitat sigui també, com tantes coses en aquest país, més que una universitat. Gràcies al debat d'aquesta tarda, que donava voltes sobre els irreconciliables dret a la intimitat-dret a la informació, hem pogut saber l'itinerari que han seguit les fotografies que va publicar recentment un setmanari italià sobre el rei dels espanyols. Les esmentades fotografies tenen la gràcia d'exposar el monarca prenent el sol tal com va néixer, fet que provocà immediatament un considerable escàndol, sobretot a la capital del regne. Mariàngel Alcázar periodista d'*El Periódico* especialitzada en temes de societat i sobretot en temes de cort, ha explicat que aquestes fotos van ser fetes per un grup de *paparazzi* l'estiu de 1989

a Palma. Seguien el iot de Joan Carles, i quan van enfocar l'objectiu, el van trobar prenent el sol a pèl. Segons la periodista, els mateixos fotògrafs van decidir no publicar les fotos, no perquè violessin el dret a la intimitat del monarca, sinó perquè evidenciaven deficiències en la seva seguretat. És remarcable el patriotisme o la devoció monàrquica d'aquests *paparazzi*. Però la vida dóna moltes voltes, i un temps després curiosament "algú" va comprar aquestes fotos, "per fer xantatge al govern en anys de convulsió política". Com els que vivim. Alcázar no ha volgut dir el nom i cognoms d'aquest "algú" tan misteriós. D'això, se n'ha encarregat el sempre polèmic Jaume Reixach, director d'*El Triangle*, que ha assegurat que les fotos les havia comprat Javier de la Rosa per 50 milions de pessetes i ha desmentit que no es publicuessin per qüestions de seguretat. Segons Reixach, De la Rosa li havia dit "personalment" que les fotos no s'havien publicat perquè "prenent el sol al costat del rei hi havia una senyora que no era la Sofia". Mentre el director d'*El Triangle* deia això, Mariàngel Alcázar movia ostensiblement el cap en sentit de negació. No ha negat que qui les comprés fos De la Rosa, però ha negat que el rei anés acompanyat d'una senyora desconeguda, sinó que anava acompanyat concretament per la reina Sofia i la princesa soltera Cristina. Davant la insistència de Reixach sobre les seves confidències amb De la Rosa, Alcázar ha tancat la polèmica de forma contundent: "la veracitat que pugui tenir el senyor De la Rosa, un delinqüent manifest, és nul·la". Malgrat tot, a molts presents en el debat els hi ha quedat el dubte. Sobretot veient la rapidesa amb què surten de la presó determinats personatges.

Dimarts 22. El pas del conseller de Cultura del Govern Balear, Bartomeu Rotger, per la UCE s'ha fet amb normalitat, tot i que ha despertat diverses reaccions i més d'una controvèrsia. Teòricament venia a participar en l'homenatge a Miquel Dolç, però com era previsible ha acabat parlant i defensant l'anomenada *Ordre Rotger*, contestada frontalment per tot l'arc nacionalista de les Balears pel perill que representa per la normalització lingüística. El Bloc d'Estudiants Independents (BEI) l'ha rebut repartint un poema satíric-reivindicatiu. Aquests són alguns dels versos:

*Si amb l'ordre cada centre pot triar
només es normalitzarà el castellà
(...)*

*L'ordre és als tribunals
mentre la política del PP balear és
canviada,
ja en diuen catalana a la llengua
nostrada,
a veure si l'Ordre Rotger és aparcada!
A la UCE no podem pas badar
ni paradoxes acceptar.*

Rotger ha assegurat a la UCE que el seu govern farà "una política lingüística més

Mariàngel Alcázar. La periodista d'*El Periódico* va parlar de polèmiques dels Borbons.

ferma i més decidida per normalitzar la llengua catalana a les Balears". Pel conseller, l'ordre Rotger ha estat positiva perquè "ha incorporat el sector privat a l'ensenyament del català". El balanç optimista del conseller no ha estat compartit per Antoni Mir. El sempre vigilant president de l'Obra Cultural Balear, també present a la UCE, ensenya unes altres xifres, que ha tret del Ministeri de Educació i Ciència. Els números del Ministeri parlen: el 67% dels alumnes de les Balears reben l'ensenyament exclusivament en castellà. A Palma, la xifra arriba fins el 76%, i si només es té en compte els alumnes que van a centres privats de Palma, són el 95% els alumnes que reben tot l'ensenyament exclusivament en castellà. Certament, doncs, l'optimisme de Rotger contrasta bastant amb la trista fredor de les estadístiques.

Dimecres 23. Salvador Cardús també ha donat xifres en la seva conferència d'avui "Premsa, poder i qüestió nacional". Els números del sociòleg català, en aquest cas referits als mitjans de comunicació, tampoc conviden a l'optimisme. La tesi de Cardús és que en els darrers anys s'ha produït un procés d'espanyolització de la política catalana paral·lel a l'augment de la rellevància dels mitjans de comunicació estatals a Catalunya i en el conjunt dels Països Catalans. Els números en aquest cas també són molt clars. El

1988 els diaris editats a Madrid que es venien a Catalunya representaven el 13,5%. A l'any 1994, aquests diaris representen ja el 18%. Al País Valencià, els diaris editats a Madrid que es venen arriben fins el 34%, i a les Illes fins al 36%.

* * * * *

Antoni Deig també ha vingut a la UCE, com sol fer cada any. El president moral de la inexistente Conferència Episcopal Catalana ha fet una trobada amb els periodistes un dia abans de fer la seva conferència a Prada. Deig és dels que creu, practica i predica una església arrelada al seu poble i per això és un bisbe que està vigilant contra les agressions que rep aquest poble. Ni li agrada que l'església catalana perdi, per raons poc confessables, una part del seu domini natural com era la Franja de Ponent. I li dol i li molesta que a través de les ones de la COPE -emissora de la qual són accionistes alguns bisbats catalans- s'insulti Catalunya o es posi en perill la seva convivència. El bisbe de Solsona té la virtut que malgrat tot, no perd mai el seu humor, amanit amb un punt murri. Respecte a la COPE, sense immutar-se, matisa que "no tota la COPE és dolenta, perquè quan toca música no diu res contra Catalunya".

Dissabte 26. Francesca Poveda parla perfectament la seva llengua. Molta gent pot pensar que això és un fet normal. El seu cas però no és tan normal perquè ella no ha estat mai escolaritzada en la seva llengua. A l'escola del poble, on només hi ha una dotzena d'alumnes, no s'ha ensenyat mai en la llengua pròpia de la terra. L'ha apresada per tradició oral. "Tothom parla valencià allà" diu ella, sense mostrar una excessiva sorpresa. El seu pare, treballador del camp, l'ha parlat sempre. La seva mare, que s'encarrega de la casa, també. Per això el sap. Però malgrat això, no s'ensenya.

Venia a Prada a descobrir i ho ha aconseguit. "No havia estat mai en aquest món". En aquest món, situat a la vessant nord dels Pirineus, ha fet amics, ha vist que hi ha una part del país on la seva llengua està més malmenada que a casa seva, ha fet cultura i ha anat de marxa. Se li nota que s'ho ha passat molt bé i assegura que l'any que ve tornarà, però ja no tornarà sola, sinó amb més gent del Carxe.

Pere Martí